

Årsrapport 2018

Aktiviteter og resultater i Følgeskabet

**”SAMMEN SKABER VI NÆSTE
GENERATION”**

FORÆLDRESAMARBEJDE I ET BØRNEPERSPEKTIV

Jeg undrer mig nogle gange over, hvor banalt forældresamarbejdet i virkeligheden er. Det at fremkalde bevidstheden om at forældre er betydningsfulde i børns liv – også i deres dagtilbudsliv. Alligevel giver det anledning til mange nye erkendelser og fornyet energi i forhold til forældrenes deltagelse i livet i og omkring dagtilbuddet.

I den styrkede pædagogiske læreplan er det et væsentligt grundelement, at vi skal tilrettelægge arbejdet ud fra et børneperspektiv. Det giver god mening og er et vigtigt afsæt for hele tilgangen til livet i dagtilbuddet.

Hvad er det så der sker, når vi betragter forældresamarbejdet? Finder det sted og bliver det tilrettelagt ud fra et børneperspektiv. ”Ja” – vil de fleste pædagogfaglige sige. Vi tilrettelægger samarbejdet ud fra hvad der er vigtigt at informere og vejlede hinanden om – der hvor vi kan se at det kan gavne barnet.

Information og vejledning er vigtigt - det skal vi blive ved med. Men hvad er det egentlig børnene ønsker sig af et godt forældresamarbejde? De ønsker sig at forældrene er en del af deres hverdag. De vil mærke at forældrene synes at deres fællesskab er et vigtigt fællesskab og at deres venner er nogle dejlige venner. De vil vide at mor og far synes pædagogen på stuen er en dejlig person og omvendt – at stuepædagogen godt kan lide mor og far. De vil vide at hvis der er et problem, så kan de voksne sammen løse det.

Vores grundlæggende antagelse er at vi skaber et forældresamarbejde der tager afsæt i børnene og i børnenes perspektiv. Samtidig hersker der en anden grundlæggende antagelse om at forældre er bruger af en velfærdsydelse, skal serviceres og være tilfredse. Mange vil måske sige at det er en forældet måde at se forældrene på – noget der hørte 90-erne til. Selvom man siger det, så oplever jeg tit at de grundlæggende antagelser alligevel er forankret i et serviceorienteret forældresyn – forældrene opvartes og der er en lyst til at skabe konsensus og enighed. Forældre ses som modtagere af en ydelse eller et godt råd og i mindre grad som et menneske der er nogen, ved noget og vil noget.

Skal vi lykkes bedre i forældresamarbejdet, må vi have fat i vores grundlæggende antagelser om hvad vi vil med forældrene i dagtilbuddet - hvor vidtrækkende skal det være og hvor går grænsen? Helle Hedegaard Hein taler om at der ved enhver troværdig kulturforandring i en organisation, må ske en styrket bevidsthed og eventuelt ændring i det der skaber kulturen: artefakterne, værdierne og de grundlæggende antagelser. De grundlæggende antagelser tager vi nemlig så meget for givet at vi ikke stiller spørgsmålstejn ved dem og de kommer derfor sjældent til vores bevidsthed, endsige til forhandling. I de grundlæggende antagelser formes et verdensbillede, der danner afsæt for hvordan vi fortolker andres adfærd og hvilke motiver der ligger bag en handling. Det kan f.eks. være antagelser om hvorvidt

mennesket grundlæggende er empatisk eller selvoptaget? Flittig eller dovent? Om forældrene er nogen der er med eller mod? Er forældre uundværlige medspillere eller ressourcekrævende modspillere?

Det sprog og den måde forældresamarbejdet omtales på, taler et forældresamarbejde op. Der tales om ligeværdighed, partnerskaber, gensidighed, forpligtethed. Det vi siger og de artefakter vi bruger skal have rod fæste i værdierne og de grundlæggende antagelser. Hvis vi blot siger ordene uden at praktisere dem, går vi rundt og bilder hinanden ind at vi gør noget, som ikke har den tilsigtede effekt. Det er i de grundlæggende antagelser at vi kan udrette noget med forældresamarbejdet. Det er her vi kan aktivere forældrenes potentialer og det er her vi kan tilrettelægge forældresamarbejdet ud fra et børneperspektiv.

Følgeskabet har i 2018 haft fat i mange grundlæggende antagelser med ledere, bestyrelser, pædagogisk personale og forældre, som har været oprigtig optaget af at skabe en stærk og involverende forældrekultur.

De mange forskellige oplevelser har gang på gang efterladt mig i en stor tiltro til at der er så kompetente og dygtige mennesker derude, der hele tiden udvikler sig i forhold til at lykkes så godt som muligt med hinanden – i en fælles bevidsthed om hvad der gavner børnene bedst.

Med en stor tak til alle dem som har vist Følgeskabet interesse – lyttet, arbejdet, forholdt sig kritisk og prøvet ting af, siger jeg tak for 2018 og ser frem til 2019.

Med venlig hilsen
Kirsten Birk Olsen
Stifter af Følgeskabet

FØLGESKABETS GRUNDANTAGELSER OM FORÆLDRESAMARBEJDET:

Et barns forældre er i dagtilbuddet ca. 2 – 2½ time om ugen. Den samlede forældregruppe er en del af læringsmiljøet ca. halvdelen af dagen. Der er et stort potentiale i at styrke samarbejdet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i den tid forældrene allerede er i dagtilbuddet.

Følgeskabet tager afsæt i at samarbejdet må tage udgangspunkt i at:

- Alle forældre er nogen, kan noget, ved noget og vil noget
- Alle forældre vil gerne lykkes i deres børns fællesskab
- Alle forældre er rollemodeller for eget barn og de andre børn, fordi børn spejler det de voksne gør
- Alle forældre er medskabende af børnenes fællesskab og læringsmiljø
- Forældre er forskellige og er mangfoldige i det de gør. Stort og småt er lige godt

Men:

- Meget af det pædagogiske arbejde er usynligt for forældrene
- Mange forældre tror det er pasning (og noget mere) som der samarbejdes om
- Mange forældre er usikre på hvor meget de må involvere sig og være fysisk tilstede i dagtilbuddet, hvilket begrænser dem i at tage del og understøtte børnenes trivsel, læring og dannelse

» Det er første gang i mine 35 år som pædagog i en vuggestue, at jeg hører en oplægsholder tale om vigtigheden af at forældre interesserer sig for andre børn end deres eget - for fællesskabet«

– Citat pædagog i dagtilbud i København efter at have deltaget i et foredrag med Følgeskabet (april 2018)

Resultater

Følgeskabets arbejde har ført til:

4081

Børn oplever større mening og sammenhæng mellem dagtilbud og hjem
(heraf 741 i 2018)

555

Forældre og bestyrelser bliver mere medskabende af deres børns udvikling
(heraf 333 i 2018)

733

Ledere og medarbejdere rammesætter et forpligtende forældresamarbejde
(heraf 583 i 2018)

Samlet antal for 2016, 2017 og 2018

Udvalgte aktiviteter

SAMARBEJDE MELLE M FRI FOR MOBBERI OG FØLGESKABET

Hvis du kender Fri for Mobberi-programmet, så kender du også den lille lilla bamse. Det er bamsevennen, som styrker venskaber, trøster og er god at finde frem, når trivsel er i fokus. Programmet bliver brugt i ca. 60 % af landets dagtilbud og 40 % af landets indskolingsklasser.

Red Barnet og Maryfonden, som samarbejder omkring Fri for Mobberi, har igennem de sidste mange år ønsket at få forældrene mere involveret i arbejdet med børnenes trivsel og med Fri for Mobberi. Derfor har de i 2018 indgået samarbejde med Følgeskabet, for at få revideret undervisnings- og informationsmateriale.

Materialet tager afsæt i at forældrene er vigtige for børnenes trivsel. Det gælder både den måde forældrene tager del og involverer sig i barnets fællesskab, den måde de er rollemodeller overfor eget og andre børn og den måde de viser at de vil de andre børn, de andre forældre og personalet. Materialet tager ikke længere afsæt i spørgsmålet om hvorvidt forældrene vil være med. Det tager afsæt i at forældrene er med og er medskabende fra de træder ind af lågen til dagtilbuddet, til de går igen - fordi børnene hele tiden kigger med.

»Følgeskabets tilgang til forældrene, løfter arbejdet med at få forældrene involveret i Fri for Mobberi, til et højere niveau «

– Citat Balder Brøndsted, Underviser i Fri for Mobberi-programmet

DEN STYRKEDE LÆREPLAN OG FORÆLDRESAMARBEJDET

I 2018 kom den styrkede læreplan og med den en bestemmelse om at forældre skal involveres mere i børns trivsel og læring og at bestyrelsen nu også skal udarbejde principper for samarbejdet mellem dagtilbud og hjem samt involveres i arbejdet med den styrkede læreplan.

Det styrkede samarbejde sætter an til en række spørgsmål omkring hvad man som institution vil med forældrene. Hvor er det man ser at forældrene kan være med til at styrke børnenes udvikling og være med til at skabe et stærkt læringsmiljø? Hvor er det man gerne vil have forældrene mere med og hvor skal forældrene ikke være med? Hvordan får man forældrene tættere på uden at det stikker af og man skal bruge en masse tid på at samle et vildfarent forældresamarbejde op.

Ligeledes fordrer den styrkede læreplan at man drøfter hvordan skal man som bestyrelse gå til arbejdet med den pædagogiske læreplan? Man må gerne mene noget, men heller ikke for meget. Man skal inddrages i udarbejdelsen, evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan, men hvordan finder man overhoved ud af hvad læreplanen går ud på? Og hvordan gør man det?

Følgeskabet har i 2018 oplevet en stigende efterspørgsel fra institutioner og kommuner til at få hjælp og inspiration til opgaven. Dette arbejde fortsætter i 2019.

EN OVERORDNET INDSATS, DER STYRKER FORÆLDRESAMARBEJDET LOKALT

Gentofte Børnevenner, der repræsenterer over halvdelen af Gentofte Kommunens dagtilbud, tilbød i 2018 alle dagtilbud et procesforløb der havde til formål at styrke forældresamarbejdet. Procesforløbet omfattede to bestyrelsesseminarer, med efterfølgende foredrag for alle forældre og medarbejdere. Ca. 20 % af de tilbudte dagtilbud valgte at gå med.

På det første bestyrelsesseminar blev deltagerne introduceret til dagtilbuddets kerneopgave og til forældrenes betydningsfulde og medskabende rolle. Herefter var der forskellige drøftelser af hvorledes man ønskede at forældrene kunne gøre en større og bedre forskel i dagtilbuddet. Følgeskabet udarbejdede en sammenfatning heraf til det efterfølgende seminar og deltagerne fik hver en prøvehandling med hjem, hvor de skulle afprøve at leve en af Følgeskabets leveregler – der understøtter en aktiv forældrekultur.

På det andet seminar blev det sammenfattede udkast til en vision for forældresamarbejdet og et udkast til princip for samarbejde mellem dagtilbud og hjem, præsenteret. Herefter udvekslede deltagerne

erfaringer med at leve den valgte leveregel og hvad det havde betydet i forhold til andre børn, andre forældre, medarbejdere og ens eget barn.

Alle deltagende dagtilbud gik derfra med et gennemarbejdet udkast til en vision for forældresamarbejdet, princip for samarbejdet mellem dagtilbud og hjem og en leveregel der var gennemafprøvet og godt forankret i deltagerne. De skulle nu tilbage i dagtilbuddet og skabe et mere aktivt og deltagende forældresamarbejde. Dette blev understøttet med foredrag for medarbejdere og forældre. Foredraget fremhævede pointerne omkring forældrene som medskabende og betydningsfulde rollemodeller for både eget og de andre børn.

”Vi oplever en højere grad af bevidsthed i institutionerne omkring vigtigheden af et godt og stærkt forældresamarbejde og en bevidsthed omkring hvilken forskel det kan gøre for både børn og voksnes trivsel og udvikling.

88% af deltagerne siger, at forløbet har inspireret og givet dem lyst til at gøre noget mere eller noget nyt i forhold til forældresamarbejdet«

Sabina Holm Larsen, Direktør Gentofte Børnevenner

»Jeg møder flere forældre, der spørger nysgerrigt og interesserede ind til vores hverdag – som bakker op, og er mere deltagende i forhold til, at alle børn skal opleve, at de og deres fællesskab er vigtige. I arbejdet er fællesskab kommet mere i fokus og har klart fået en større betydning end tidligere. At værdien af fællesskabet bliver italesat, oplever jeg er givende for alle; børn, forældre, personale, bestyrelsen og ledelsen.

Oplevelsen er, at forældrene bakker op og forandringen synes at være, at der er et fælles mindset i forhold til måden at møde hinanden på – ikke mindst børnene, som vi oplever bliver hørt, set og mødt af alle i hverdagen. Måske også mere og på en anden mere inddragende og involverende måde end tidligere. Der synes at være en spirende større fællesskabsfølelse at spore«

Vivi Fischer, Dagtilbudsleder Børn&Miljø, der var én af de deltagende dagtilbud

EN REFLEKSIONS- OG VÆRKTØJSBOG DER MÅTTE SKRIVES

Jeg har efterlyst den bog i flere år. Jeg har læst brudstykker hist og pist og prøvet at sammensætte det til en helhed. Nu efter mange års arbejde med dagtilbud, med forældresamarbejde og med bestyrelsesarbejde, har jeg selv skrevet den. En refleksions- og værktøjsbog til bestyrelser og forældreråd om hvordan man som forældre og forældrerepræsentant kan gøre en forskel for børnene i dagtilbuddet.

Bogen går i dybden med hvorfor forældre er så vigtige i børnenes dagtilbud og hvad dagtilbuddets kerneopgave er - hvilket man som forælder og ikke mindst forældrerepræsentant må vide, for at kunne holde fokus og træffe beslutninger der styrker dagtilbuddet. Derudover er der en gennemgang af hvad henholdsvis institutionsbestyrelsens, forældrebestyrelsens og forældrerådets opgave er. Hvad har man ansvaret for, hvilke muligheder ligger der i opgaven og hvordan kan man på en god måde arbejde med de forskellige ansvarsområder - så man kommer til at gøre en forskel for børnene. Derefter følger en masse gode værktøjer og input til hvordan man som bestyrelse eller råd samarbejder og holder fokus på opgaven. Bogen er skrevet så den er målrettet både kommunale, selvejende og private dagtilbud.

Per Schultz Jørgensen har skrevet forordet til bogen. Første gang han havde haft den i hænderne, skrev han på sin meget anerkendende måde, at han vel nok mente der kunne skabes en bedre balance mellem læring og dannelse i bogens indhold. Min første indskydelse var at bogen var fyldt med dannelse. Når man taler forældrenes betydningsfulde rolle både for eget barn og de andre børn op, når man beder forældrene om at løfte blikket fra eget barn, til at se og være en del af et fællesskab – så er det dannelse. Men da jeg gik teksten igennem, kunne jeg godt se det. Han havde jo ret! Jeg havde ikke beskrevet ”dannelse”. Det stod der næsten ikke noget om. Det gør der nu! Tak for et godt samarbejde, Per Schultz Jørgensen.

Bogen udkommer i foråret 2019.

VELFÆRDENS INNOVATIONSDAG OG SAMARBEJDSUNDERSØGELSER

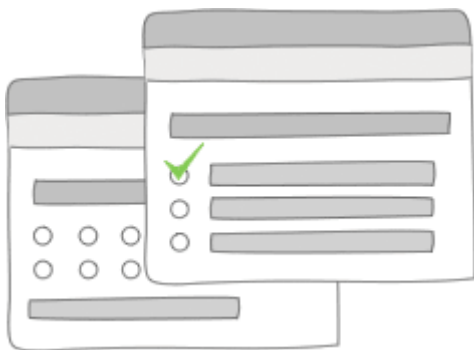
Hvor vil du som forælder helst skrive dit barn op? I den institution der er god til at gøre dig tilfreds? Eller i den institution der er god til at spille dig stærk i samarbejdet om dit barn og de andre børn?

Følgeskabet var i januar 2018 inviteret til "Velfærdens innovationsdag" for at bidrage til det løsningsgalleri, der skulle pege på fremtidige innovative velfærdsløsninger. Velfærdens Innovationsdag er en årlig tilbagevendende begivenhed der arrangeres af Altinget og Mandag Morgen.

Den velfærdsløsning som Følgeskabet fremlagde var "Samarbejdsundersøgelsen", som et alternativ til "Tilfredshedsundersøgelsen". Samarbejdsundersøgelsen stiller de spørgsmål der skal forbedre samarbejdet, i en grundlæggende forståelse af at forældrene er medskabende af dagtilbuddets kvalitet. I modsætning til en tilfredshedsundersøgelse, der placerer forældrene som modtagere af en service, som de så kan vurdere sig mere eller mindre tilfredse med. I løsningsgalleriet deltog også Maybritt Larsson fra Barnets Hus Amerikavej, som har arbejdet med samarbejdsundersøgelser og dataunderstøttet forældresamarbejde.

Med en samarbejdsundersøgelse indhenter man viden der kan kvalificere samarbejdet, dels fordi den ansporer til i meget højere grad at tænke forældrene som en ressource, dels fordi man får viden der kan identificere hvor i samarbejdet man nemmest henter den største energi – til gavn for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Samme emne foldede sig ud i en artikel som Følgeskabet i november 2018 havde i BØRNS HVERDAG om "Dagtilbuddets kerneopgave – er ikke at gøre forældrene tilfredse". Artiklen kan læses [på side 16 i bladet](#).

... FOR DIALOG OG SAMARBEJDE

Først engang en stor tak til de mange ledere, bestyrelser, medarbejdere og forældre som med åbent sind og stor villighed til at vil lykkes med hinanden, har givet Følgeskabet lov til at inspirere og forstyrre hverdagen. Det har været en sand fornøjelse at møde den nysgerrighed og interesse der har været i forhold til udvikle og forbedre forældresamarbejdet. Tak til jer alle.

Også stor tak til Reach for Change som har gjort Følgeskabet til en Change Leader-aktør og med kærlige og gode råd, gjort virksomheden stærkere og tydeligere. Følgeskabet blev i 2018 "udlært" som Change Leader og Social Entreprenør og er nu en del af alumneprogrammet.

Tak for et godt samarbejde med ARGA Survey som udsender og databehandler Følgeskabets kvantitative materiale og til Graffic som udarbejder Følgeskabets materiale og web.

Følgeskabet har i 2018 udført opgaver og samarbejdet med bl.a.:

Fri for Mobberi

(Mary Fonden og Red Barnet)

Socialstyrelsen

Københavns
Professionshøjskole

BUPL Sydjylland

Gentofte Børnevenner

Børneringen

Medborgerne

FUB (foreldreutvalget for
barnhager, Norge)

Per Ryt-Hansen &
Opvækst Kurser og
Foredrag

Følgeskabet

Hjortholms Alle 38
2400 København NV
tlf. 51765656
www.folgeskabet.dk

